

کشاکش‌های درونی سیاست خارجی را تضعیف می‌کند

کشاکش‌های درونی سیاست خارجی را تضعیف می‌کند...

دکتر ظریف در گفتگوی اختصاصی با اطلاعات: کشاکش‌های درونی سیاست خارجی را تضعیف می‌کند

سرویس سیاسی - اجتماعی : "هر مذاکره‌ای اگر بخواهد پایدار باشد، هر دو طرف مذاکره باید احساس کنند دستاوردی داشتند و هنر مذاکره کنندگان این است که دستاوردها به نحوی تعریف شوند که برای طرف مقابل قابل تعریف باشد و بتوانند هر دو طرف به تفاهم برسند؛ به عبارت دیگر، هنر مذاکره رسیدن به «آری» است.

دکتر محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه در گفتگوی باروزنامه اطلاعات با بیان این مطلب افزود: اعلام موضع هنر مذاکره نیست؛ هنر این است که موضوعات به شکلی طراحی و بیان شود که طرف مذاکره، منافع خود را در آن ببیند که این يك اصل کلی است. در بحث هسته‌ای، دوطرف در هشت سال گذشته، بنای تفاهم نداشتند؛ شاید به این دلیل که طرف غربی حس می‌کرد اگر يك مقدار فشار را زیاده‌تر کند، ایران مقاومت را رها می‌کند و بر این اساس کار پیش‌رفت و طرف ایرانی هم هر اقدامی که انجام داد برای مقابله با فشارها بود؛ مثل ادامه غنی‌سازی 20 درصدی.

وی ادامه داد: من فکر می‌کنم آنچه اتفاق افتاد این بود که طرف مقابل به این نتیجه رسید با فشار نمی‌تواند اراده‌اش را بر مردم ایران تحمیل کند و آخرین سنگرش که شکسته شد، انتخابات ریاست جمهوری امسال ایران بود و به همین دلیل هم مقام معظم رهبری خواستار خلق حماسه سیاسی بودند.

وزیر خارجه ادامه داد: حداکثر نقد به گروه مذاکره کننده ما این است که زیاد امتیاز داده است، اما هیچ کس نمی‌گوید که ما خط قرمزها را شکسته‌ایم. این در حالی است که طرف مقابل رسماً اعلام می‌کند که خط قرمزها را شکسته و غنی‌سازی را در ایران پذیرفته است. این که بعضی‌ها دعوی حق غنی‌سازی کرده‌اند، باید گفت که این کار مغلطه است. حق غنی‌سازی ما در آن پی.تی شناخته شده است و در دو اجلاس بازنگري ان.پی.تی، گفته شده است که کشورها، تصمیم‌شان درباره چرخه سوخت باید مورد احترام باشد. اگر برنامه اقدام ژنو را که نگاه کنیم، می‌گویید مرحله نهایی شامل يك برنامه غنی‌سازی است و این که از اکنون تا مرحله نهایی هم برنامه غنی‌سازی ادامه دارد و 5 درصد غنی‌سازی توسط ایران را همه دنیا پذیرفته‌اند.

وزیر خارجه با اشاره به این مطلب که از افتخارات نظام جمهوری اسلامی ایران این است که ما تصمیم می‌گیریم راجع به چه موردی با چه کسی صحبت کنیم ادامه داد: اگر روزی نظام، یعنی در راس آن رهبری تصمیم بگیرد و بعد در چارچوب بدنه اجرایی کشور عملیاتی شود و حتماً با مجوز رهبری گفتگو می‌شود، اما فعلاً مجوز کلی رهبری، گفتگو درباره موضوع هسته‌ای است و لاغیر و ما هم به این متعهد هستیم؛ وگرنه ما با آمریکا مشکلات دیگری داریم و آنان هم مشکلات دیگری با ما دارند. آنان ممکن است راجع به مشکلاتشان بخواهند با ما صحبت کنند؛ اما هنوز چنین تصمیمی نگرفته‌ایم. اگر روزی تصمیم بگیریم که با آمریکا مذاکره کنیم درباره موضوعات مورد تمایل خودمان است نه موضوعاتی که آنان صرفاً روی میز بگذارند. این تصمیمی امروزی نیست؛ تصمیمی مربوط به آینده است. فعلاً ما به طور قطع تصمیم داریم راجع به هیچ چیز به جز موضوعات هسته‌ای با آمریکا صحبت نکنیم.

ظریف درباره برخورد متضاد آمریکا با توافقنامه ژنو گفت: اگر ایراد من این است که من با مردم خودمان صادق هستم آن را با جان و دل می‌خرم. من روز اول که برای رأی اعتماد به مجلس رفتم قول دادم که دروغ نگویم و روی این قولم هستم. دروغ نخواهم گفت. ما متن واقعی را بیرون دادیم و آمریکایی‌ها متن غیرواقعی را منتشر کردند. دوستان ما در داخل بر اساس متن غیرواقعی آمریکا به ما اتهام زدند. حتی دوستان ما در داخل در مصاحبه با مطبوعات آمریکایی که گفته بودند آقای اوباما دروغ می‌گوید ادعا کردند ظریف دروغ می‌گوید که خیلی برایم تعجب آور بود که شکایت دوست را نزد دشمن می‌برند. روزنامه واشنگتن پست می‌نویسد: آقای اوباما چرا به مردم راستش را نگفتید؟ دو هفته بعد یکی از برادران در ایران با همان روزنامه مصاحبه می‌کند که ظریف دروغ گفته و اوباما راست گفته است!

وزیر خارجه باتاکید بر این که ما باید نگاه کلان به این مسائل داشته باشیم گفت: نگاه کلان این است که بازی رقابتی ما در منطقه و در جهان به هم خورده است. آنها یک بازی طراحی کرده بودند. من موضوع برنامه هسته‌ای ایران را بهانه‌ای برای پیگیری اهداف دیگری می‌دیدم به هر حال بازی‌بی را تعریف کرده بودند و در این بازی راحت بودند؛ چون برایشان تعریف شده بود و معلوم بود که ایران هم مخالفت می‌کند در آن صورت آنها می‌توانند ایران را به عنوان تهدید امنیتی جلوه دهند؛ پروژه‌هایی که در روابط بین‌الملل امنیتی سازی می‌گویند. این پروژه در طول چند سال اجرا شده بود، البته گفتمان دولت گذشته هم به این پروژه کمک کرده بود نمی‌خواهم دولت گذشته را نقد کنم. ممکن است گفتمان دولت گذشته منافع زیادی داشته اما به این بتوانیم به نتیجه برسیم و یک توافق داشته باشیم به آن در خارج به یک زلزله سیاسی تعبیر شد یعنی اگر از دیدگاه کلان نگاه کنیم طبیعی است که باید رقبا، مخالفان و بدخواهان ما دستپاچه شوند کما این که شدند. آقای نتانیاهو حرف‌هایی که زد، شنیدید او گفت: توافق قرن برای ایران و خطای قرن برای غرب اتفاق افتاده است. بعضی از کشورهای خلیج فارس که بی دلیل و به خاطر تصوراتی که داشتند مبنای بر دشمن انگاری ایران در دنیا گذاشتند.

اینها هم بسیار نگران شدند و گفتند که آمریکا برنامه هسته‌ای ایران را با اقتدار منطقه‌ای تهران معاوضه کرده است. آمریکا برنامه هسته‌ای را محدود کرد و اقتدار منطقه‌ای ایران را پذیرفت. این یعنی زلزله‌ای در بیرون اتفاق افتاده است. نگرانی، عصبانیت، دستپاچگی و حتی برخی اقدامات تروریستی علیه ما در لبنان، پیشاور و یمن همه برخورد کورکورانه و بچه‌گانه با آن التهاب استراتژیکی است که در آن‌ها ایجاد شد. اگر آنها ناراحت می‌شوند طبیعتاً این است که مردم ما خوشحال بشوند. در مردم ما امید ایجاد شد.

اما یک طرف دیگر قضیه که مهم است این که ما در جمهوری اسلامی به دلیل سابقه تاریخی، بیشتر مشکلات را از بیرون دیده‌ایم و راه حل را هم در بیرون جستجو کرده‌ایم و این خطر استراتژیک برای ماست. از این رو است که مقام معظم رهبری بارها تکرار کرده‌اند که نگاهتان باید به درون باشد. راه حل را باید در درون نگاه کنید؛ یعنی ما با همه مشکلات بیرونی باید باز هم فقط نگاهمان به این نباشد که اگر مشکل بیرونی حل شد، مشکلات ما حل می‌شود.

وی ادامه داد: اگر مردم می‌خواهند به من، تیم مذاکره کننده و به سیاست خارجی کمک کنند، باید حتماً تمرکزشان به حل موضوع از درون باشد و آنچه که مقام معظم رهبری و مجموعه مسئولان نظام به عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح کردند به معنی اقتصاد ریاضتی نیست؛ به معنای اقتصاد درونزاست. این دیدگاه به ما کمک می‌کند که با دست قویتر در مذاکره حاضر شویم، لذا همیشه باید یک نگاه متوازن داشته باشیم.

وزیر خارجه در تشریح شرایط سیاسی کشور در آینده اظهار داشت: به نظر من آنچه که در آینده ضرورت دارد بیش از آن که بخواهیم نقد گذشته کنیم، این است که دیپلماسی‌ای موفق است که مبتنی بر شناخت صحیح باشد. ما باید بفهمیم دنیا به کدام سمت می‌رود، باید بفهمیم که چگونه دنیا در حال تحول است نه برای این که خودمان را با آن تطبیق بدهیم، بلکه برای این که بتوانیم از نقاط خالی این دنیای در حال تحول استفاده بکنیم. در حوزه‌هایی که مزیت نسبی داریم، خودمان را مستقر کنیم؛ نهادهای کنیم. یک زمانی دنیا، دنیای متصل دو قطبی بود و خیلی جای خالی نداشت و زمین بازی‌اش خیلی محدود بود. اما اکنون واقعاً شرایطی ایجاد شده است دولت‌ها بسیار فراتر از قد و قواره‌شان می‌توانند بازیگری داشته باشند؛ حتی فراتر از دولت‌ها، گروه‌ها، موسسات و شبکه‌ها می‌توانند بازیگر باشند. حتی شبکه‌های فراملی، گروه‌های مختلف یک اقلیت قومی در کشورهای مختلف وقتی جمع می‌شوند به عنوان یک بازیگر جهانی عمل می‌کنند و می‌توانند تأثیرگذار باشند، افراد می‌توانند تأثیرگذار باشند. لذا آنچه که اکنون برای دیپلماسی نیازمندیم، فهم صحیح شرایط بین‌المللی است. فهم صحیح به معنای پذیرش یک چارچوب نیست، بلکه به معنای آگاهی برای تأثیرگذاری و تعیین چارچوب خودتان است. بعضی‌ها وقتی من می‌گویم فهم صحیح، می‌گویند طرف می‌خواهد و این یک مقدمه وادادگی است؛ در حالی که اصلاً این گونه نیست. مقدمه حضور فعال، مبتکرانه، تأثیرگذار و داشتن ابتکار عمل در بازی و این که شما بدانید بازی چیست؟ بدانید اینجا چه کار قرار است بکنید. بدانید در این بازی چه قدرتی به شما توان بازیگری می‌دهد. در شرایط کنونی بین‌المللی خود قدرت‌های بزرگ اقتصادی و نظامی هم به دنبال قدرت تأثیرگذاری معنایی هستند. البته توان تأثیرگذاری معنایی‌مان خیلی بالاست و باید از همین که داریم بیشترین میزان بهره را ببریم. نمی‌گویم دنبال بقیه موارد نرویم، اما بدانیم که اکنون ما مزیت نسبی‌مان در این حوزه است. ما در دیپلماسی ارزشی می‌توانیم بسیار موفق باشیم. در دیپلماسی فناوری می‌توانیم موفقیت بالایی کسب کنیم.

در دیپلماسی عمومی حتی می‌توانیم موفق باشیم به شرطی که بفهمیم لازمه بازی در دیپلماسی عمومی چیست. وی افزود: شایسته است کاری کنیم که همزمان اهداف ملی و آرمانی هم افزایی کنیم، چون این‌ها در یک مسیرند کما این که بسیاری از دولت‌هایی که در گذشته توانسته‌اند موفق شوند هیچ وقت نگفته‌اند اهداف آرمانی ما از اهداف ملی جداست. گرفتار بعضی چارچوب‌های فکری یا چارچوب‌های نظری که ساخته و پرداخته خارج و کسانی است که از آن طریق می‌توانند منافعشان را پیش ببرند، نشویم.

اگر در چارچوب فکری آن‌ها فکر کنید در چارچوب نظری آن‌ها برنامه‌ریزی کنید به نهادهای کردن قدرت آنها بیشتر کمک کرده‌اید. تا نهادهای کردن قدرت خودتان. ممکن است بسیار ادعای انقلابیگری بکنید، اما دارید در زمین آنها بازی می‌کنید. بسیاری اوقات ما با حرف‌های خیلی تند و تیز خود در زمین طرف مقابل بازی می‌کنیم. زمینی که او چیده و طراحی کرده است. لذا نیاز است بیاییم زمین بازی را هم تعریف کنیم. ما نباید آن را به دست خودمان نابود کنیم.

ظریف درباره چشم‌انداز نهایی مذاکرات هسته‌ای گفت: با اجرای توافقنامه ژنو، بخشی از تحریم‌ها تعلیق شد، اما در دور نهایی، همه تحریم‌ها باید لغو شود. پرونده ایران هم از شورای امنیت خارج و در آژانس هم عادی‌سازی شود. این اقدامات دراز مدتی است که تأثیرات دراز مدت دارد و می‌تواند همه این اقدامات در فاصله کوتاهی انجام شود، لذا انجام توافق روی آن کمی سخت‌تر است، چون هر کلمه وزن خودش را خواهد داشت و باید با دقت بسیار بحث شود تا ببینیم به کجا می‌رسد. شایان گفتن است که متن کامل این گفت‌وود ویژه‌نامه نوروزی روزنامه که فردا منتشر می‌شود، از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد.

